
Open access w śródkowoeuropejskiej historiografii¹ – perspektywa informatologiczna

Zbigniew Osiński

*Institut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie*

Abstrakt

Cel/teza: Celem badań było ustalenie aktualnego stanu otwartego dostępu do wyników badań naukowych publikowanych w czasopiśmie z zakresu historiografii śródkowoeuropejskiej.

Koncepcja/metody badań: Metoda badań polegała na przeszukiwaniu bibliograficznych baz danych i wykorzystywaniu wyszukiwarek internetowych oraz na poszukiwaniu i analizowaniu informacji o czasopiśmie naukowych akceptujących tematy historyczne, a także zapewniających w Internecie otwarty dostęp do artykułów z co najmniej jednego pełnego rocznika.

Wyniki i wnioski: Badania wykazały, że dostępnych śródkowoeuropejskim historykom bibliograficznych baz danych nie można uznać za kompletne i wiarygodne źródła informacji o czasopiśmie naukowych udostępniających artykuły w Internecie na zasadach OA, gdyż zawierają istotne luki i nieścisłości. Powszechnie wykorzystywane wyszukiwarki Google i Google Scholar nie są zaś niezawodnymi dostawcami danych na temat obecności w sieci pełnych tekstów artykułów z zakresu historii, co spowodowane jest błędami popełnianymi przez redakcje czasopiśmie. W rozwoju inicjatyw polegających na publikowaniu bądź to cyfrowych wersji periodyków tradycyjnych, bądź też czasopiśmie tylko cyfrowych w Europie Środkowej przoduje historiografia polska. Jednakże wartość części z tych inicjatyw jest obniżona przez błędy techniczne i brak dbałości o indeksowanie w bazach bibliograficznych. Dotychczas dostępność prac historyków w sieci nie przekłada się na rozwój naukowej debaty, a nawet na wzrost cytowalności. Obok problemów z indeksowaniem przez bazy bibliograficzne oraz wyszukiwarki Google i Google Scholar, jednym z powodów może być fakt, iż prawie połowa z badanych czasopiśmie preferuje tematykę regionalną – ogólną lub specjalistyczną, co znacznie ogranicza krąg potencjalnie zainteresowanych. Co ciekawe, w przypadku niejednego z badanych periodyków nawet publikowanie po angielsku nie przyczynia się do wzrostu cytowań.

Oryginalność/wartość poznawcza: Artykuł prezentuje mało znane polskim historykom, niebadane nawet przez metodologów historii, ale współcześnie istotne aspekty komunikacji naukowej tej grupy badaczy.

Słowa kluczowe

Otwarty dostęp. Historiografia. Bibliograficzne bazy danych. Wyszukiwarki internetowe.

Otrzymany: 30 czerwca 2015. Poprawiony: 10 listopada 2015. Zaakceptowany: 10 grudnia 2015.

¹ Pod pojęciem „historiografia” autor rozumie nie tylko piśmiennictwo historyczne, lecz także całość prac historyka wraz z jej rezultatem, czyli tekstem naukowym. W badaniach uwzględniono tylko tę część publikacji z zakresu historii dostępnych na zasadach Open Access, które opublikowane zostały w czasopiśmie naukowych stosujących tzw. złotą drogę OA, nawet jeżeli związane jest to z pewnym okresem karencji w porównaniu do publikacji płatnej. Pominięta została tzw. zielona droga OA, czyli samodzielne umieszczanie prac w sieci przez ich autorów. Skala i różnorodność działań zaliczanych do „zielonej drogi” powodują, że problem ten wymaga oddzielnych badań i oddzielnej publikacji. Tak więc niniejszy artykuł dotyczy stanu rozwoju śródkowoeuropejskich czasopiśmie historycznych stosujących zasady Open Access.

1. Wstęp

Internet i cyfryzacja wywołały prawdziwą rewolucję w dostępie do wiedzy naukowej. Umożliwiły otwarcie się nauki na cały świat i wszystkich potencjalnie zainteresowanych. Niektórzy badacze zjawiska zwanego otwartym dostępem (ang. *open access* – OA) do wyników badań naukowych oceniają, że może ono przyspieszyć i usprawnić proces badawczy oraz rozszerzyć zasięg komunikacji naukowej (Szprot, red. 2014; Bendyk i in., 2009; Sauber, 2014). Otwarty dostęp jest najlepszym sposobem zapewnienia wszystkim zainteresowanym dotarcia do wiedzy, hipotez, dowodów i dyskusji, które w innym przypadku byłyby nieosiągalne z powodu barier w dostępie do tradycyjnych publikacji (niewielki nakład, wysoka cena i znaczna odległość od najbliższej biblioteki udostępniającej daną pracę). Zapewnienie szybkiego i bezpłatnego dostępu do kompletnego zbioru prac naukowych z danej dyscypliny wydaje się być istotne dla rozwoju nauki. Dzięki otwartemu dostępowi likwidowane są wspomniane bariery, potencjalnie wzrasta produktywność i oddziaływanie autorów publikacji naukowych, poszerza się krąg ich czytelników oraz zdecydowanie rośnie możliwość weryfikacji wyników badań². Praca w wersji cyfrowej udostępniona na zasadach OA stanowi podstawę dla nowych zjawisk z zakresu komunikacji naukowej. Może być systematycznie, szybko i łatwo aktualizowana, poprawiana i uzupełniania w taki sposób, by czytelnik wiedział, która treść i kiedy została zmieniona i miał nieograniczony dostęp do wprowadzanych zmian³. Może być komentowana i oceniana w sposób widoczny dla wszystkich czytelników⁴. Wyniki badań udostępnione w sieci są zdecydowanie bardziej widoczne dla poszukujących wiedzy niż te opublikowane tradycyjnie. Obserwacje autora poczynione w repozytorium Academia.edu i na stronach WWW tych czasopism, które umożliwiają zakup pojedynczych artykułów, skłaniają do wysunięcia wstępnej hipotezy mówiącej, że prace udostępniane na zasadach Open Access pobierane są z zasobów sieciowych zdecydowanie częściej niż te, które co prawda dostępne są w Internecie, ale odpłatnie. Jak przewidują badacze problematyki otwartego publikowania, w perspektywie kilku lat cyfrowe publikacje bezpłatne będą niewątpliwie częściej cytowane, głównie z powodu ich dostępności. Świadczą o tym wyniki badań pokazujących, że jeszcze przed 2010 r. (a więc w początkowej fazie rozwoju wykorzystywania OA przez badaczy) umieszczenie artykułu w sieci skutkowało znacznym, od kilkudziesięciu do kilkuset procent, przyrostem liczby cytowań (Hitchcock, 2004; Nahotko, 2007; Swan, 2010; Wagner, 2010). Bibliografia prac poświęconych *open access* w nauce, zarówno angielskojęzycznych (np. Bailey, 2010, 2015; *Bibliography of open access*, 2012) jak i w języku polskim (np. Bednarek-Michalska, Pałeczna, Potęga, 2015) jest już bardzo bogata, ale konstatacja ta nie dotyczy procesu publikowania w wolnym dostępie przez historyków.

² Możliwość wykorzystania OA dobrze ilustrują dane udostępnione przez EBIB – http://www.ebib.pl/?page_id=786 oraz zawartość serwisu Uwolnij Naukę – <http://uwolnijnauke.pl/> [15.04.2015].

³ Przykładem jest praca Petera Saubera pt. *Open access* (Sauber, 2012) – pierwotna wersja książki tego autora wspomnianej w przypisie jest systematycznie aktualizowana dzięki istnieniu specjalnej strony [www – http://cyber.law.harvard.edu/hoap/Open_Access_\(the_book\)](http://cyber.law.harvard.edu/hoap/Open_Access_(the_book)) [15.04.2015].

⁴ Przykładem jest praca pt. *Debates in the Digital Humanities* (Gold red., 2012), która została opublikowana na stronie <http://dhdebates.gc.cuny.edu/> w taki sposób, by czytelnik mógł komentować jej fragmenty i zapoznawać się z komentarzami innych [15.04.2015].

2. Metodyka badań

W związku z tym autor przeprowadził badania, których celem było ustalenie aktualnego stanu otwartego dostępu do wyników badań naukowych powstających w środkowoeuropejskiej historiografii, widzianego oczami informatologa. Autor postanowił ustalić na ile informacyjne wsparcie środkowoeuropejskiej historiografii przygotowane jest na standardy, które najprawdopodobniej w perspektywie kilku lat zdomowią się w nauce, na wzór zasad nowego unijnego programu *Horyzont 2020*. Wprowadza on obowiązek zapewnienia bezpłatnego i powszechnego dostępu do publikacji powstałych w ramach tego programu⁵. Co prawda obowiązek ten nie obejmuje, jak na razie, badań finansowanych z innych źródeł publicznych, ale polityka wielu uczelni i państw obligująca naukowców do bezpłatnego udostępniania wyników swoich badań wskazuje, że w tym kierunku zmierza świat nauki (Nieżgódka et al., 2011).

Podstawową formą publikowania wyników badań (preferowaną także przez systemy oceniania badaczy i instytucji naukowych) są czasopisma, które coraz częściej przybierają formę cyfrowych periodyków dostępnych w sieci w formule OA. W związku z tym pole badawcze ograniczono do tego typu źródeł, pozostawiając kwestię prac historyków umieszczanych w repozytoriach stosujących zasady OA do innego projektu badawczego.

Metoda badań zakładała, że na wstępie przeprowadzone zostanie wyszukanie i analiza zasobów informacji o środkowoeuropejskich czasopismach naukowych dopuszczających tematykę historyczną, udostępniających w Internecie w wolnym dostępie artykuły przynajmniej z jednego kompletnego rocznika. Kolejnym krokiem, po stworzeniu listy czasopism odpowiadających wspomnianym kryteriom, była analiza udziału poszczególnych państw i języków w budowaniu naukowych zasobów Internetu w wolnym dostępie. Ustalono też tematykę artykułów preferowaną przez poszczególne czasopisma, sposób i miejsce udostępniania treści, zdiagnozowano dostępność artykułów dla potencjalnie zainteresowanych oraz pojawianie się cytowań tych prac w programie Publish or Perish. Aplikacja ta, korzystając z Google Scholar, wykazuje cytowania artykułów dostępnych w sieci w innych pracach, także dostępnych w Internecie. W związku z tym przydatna jest do badania czasopism stosujących zasady OA. Zastrzec przy tym należy, że nie wykazuje cytowań w przypadku czasopism elektronicznych stworzonych w takim standardzie, który nie pozwala na indeksowanie periodyku w Google Scholar.

Autor postanowił zbadać aktualny stan budowy wspomnianych zasobów czasopism w Polsce, w Bułgarii, w Czechach, w Słowacji, w Rumunii, na Węgrzech, na Ukrainie, na Białorusi, na Litwie, na Łotwie i w Estonii, czyli w państwach mających podobny start do dzisiejszego poziomu rozwoju historiografii – przynależność do bloku państw socjalistycznych oraz przemiany społeczno-gospodarcze i polityczne z przełomu lat 80. i 90. XX w. Zastosowana perspektywa informatologiczna polega na przyjęciu założenia, że możliwe jest opisanie niektórych aspektów aktualnego stanu rozwoju konkretnej dyscypliny naukowej poprzez analizę szczegółowych informacji udostępnianych przez strony WWW, bazy danych i narzędzia do gromadzenia, przetwarzania i udostępniania informacji o badanych

⁵ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady UE nr 1290/2013 z 11 grudnia 2013 r. ustanawiające zasady uczestnictwa i upowszechniania dla programu „Horyzont 2020”..., http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/legal_basis/rules_participation/h2020-rules-participation_pl.pdf

aspektach nauki. W związku z tym założeniem do badań wykorzystano zasoby i narzędzia stosowane w informatologii: strony WWW czasopism i ich wydawców, bibliograficzne bazy danych, bazy indeksujące czasopisma, wyszukiwarki oraz narzędzia do zliczania cytowań. Podjęto próbę diagnozy tych aspektów rozwoju środkowoeuropejskiej historiografii, o których informacje można zdobyć dzięki wspomnianym zasobom i narzędziom.

Podstawą badań stała się analiza informacji zawartych w najważniejszych, światowych bazach indeksujących czasopisma naukowe uznane za najbardziej wartościowe (Web of Science, Scopus, ERIH Plus), w bazach grupujących periodyki tylko z jednego państwa: polskie (Arianta, BazHum), rumuńskie (Scipio), tylko środkowoeuropejskie (Central and Eastern European Online Library, Central European Journal of Social Sciences and Humanities, Slavic Humanities Index) oraz w bazach indeksujących elektroniczne czasopisma naukowe z całego świata, w tym periodyki stosujące formułę OA (Directory of Open Access Journals, Directory of Research Journal Indexing, Open Academic Journals Index, Open Access Journals Search Engine, JURN, Journal for Free, Electronic Journals Library). Pominięto bazy niedostępne dla autora ze względów ekonomicznych (Ulrich's Periodical Directory), bazy, które nie pozwalają na wydzielenie czasopism wydawanych w poszczególnych państwach (np. baza Centrum Informacji Węgierskiej Akademii Nauk, JournalSeek), które nie posiadają możliwości selekcjonowania czasopism według dyscyplin naukowych (ViFaOst E-Journals Eastern Europe, EBSCOHost Academic Search Complete) oraz co oczywiste, niezawierające informacji o badanej grupie periodyków (np. ScienceDirect, Project MUSE)⁶. Druga grupa informacji, dotyczących cytawalności artykułów opublikowanych w badanej grupie czasopism w ostatnich dziesięciu latach, pochodzi z programu Publish or Perish. Badano także dostępność artykułów ze wspomnianej grupy periodyków dla potencjalnie zainteresowanych tematyką historyczną, korzystających z wyszukiwarki ogólnej Google i specjalistycznej Google Scholar. Stawiano zadania wyszukiwawcze w formie haseł – tytułów artykułów udostępnionych w sieci przez poszczególne periodyki. Uwzględniono przy tym fakt, iż zdecydowana większość użytkowników Internetu ogranicza się do przeglądania pierwszych dwóch–trzech stron wyników (Trzecieliński, Frontczak, 2003, 173; Kobis, 2007, 16). Z kolei tematykę akceptowaną przez poszczególne redakcje ustalono dzięki analizie treści stron WWW czasopism lub ich wydawców⁷.

3. Wyniki badań

Ogólnoświatowa baza bibliograficzna Web of Science udostępnia dane bibliograficzne artykułów oraz informacje o cytowaniach prac opublikowanych w niektórych indeksowanych czasopismach. Czasowy zasięg danych obejmuje okres od 1975 r. W kategorii *History* indeksowanych jest prawie dwieście dziewięćdziesiąt czasopism⁸, z których ok. 2/3 wydawanych jest przez wielkie międzynarodowe koncerny z siedzibami w USA i w Wielkiej

⁶ Do stworzenia listy baz danych uwzględnionych w badaniach posłużono się dotychczasowymi doświadczeniami autora, informacjami dostępnymi na stronach bibliotek uniwersyteckich oraz listą baz i wyszukiwarek przydatnych badaczom dostępną w Wikipedii – http://en.wikipedia.org/wiki/List_of_academic_databases_and_search_engines.

⁷ Lista badanych periodyków i szczegółowe informacje o każdym czasopiśmie w Tabeli 1.

⁸ Wszystkie szczegółowe dane podane zgodnie z ich stanem na koniec listopada 2014 r.

Brytanii, a około 1/4 dopuszcza inny niż angielski język publikacji. Jedynie 35 czasopism historyograficznych lub interdyscyplinarnych dopuszczających tematykę związaną z dziejami, obecnych w tej bazie, udostępnia przynajmniej część artykułów w formule OA, najczęściej z dwu, trzyletnim opóźnieniem z porównaniu z wersją drukowaną. Z Europy Środkowej indeksowane są zaledwie trzy czasopisma spełniające przyjęte kryteria – dwa z Estonii (jedno w języku estońskim – *Tuna*, a drugie – *Acta Historica Tallinnensia* – wydawane po angielsku i estońsku) i jedno z Polski (*Acta Poloniae Historica* w języku angielskim).

Druga ze światowych baz bibliograficznych – Scopus, udostępnia dane bibliograficzne i abstrakty artykułów oraz informacje o cytowaniach prac opublikowanych prawie we wszystkich indeksowanych czasopismach. Czasowy zasięg danych obejmuje okres od 1996 r. W dziale *Arts and Humanities* indeksowanych jest prawie 450 tytułów związanych z historiografią, z tego ponad połowa wydawana jest przez wielkie międzynarodowe koncerny z siedzibami w USA i w Wielkiej Brytanii, a około 1/3 dopuszcza inny niż angielski język publikacji. Tylko 63 czasopisma historyograficzne lub interdyscyplinarne, obejmujące tematykę związaną z dziejami, udostępniają przynajmniej część artykułów w formule open access, najczęściej z dwu, trzyletnim opóźnieniem w porównaniu z wersją drukowaną. Z tej liczby 31 tytułów występuje w obu bazach. Z Europy Środkowej indeksowanych jest siedem periodyków stosujących zasady OA – trzy rumuńskie (*Annales d'Universite „Valahia” Targoviste*, *Section d'Archeologie et d'Histoire; Peuce (Serie Nouă)* – *Studii și cercetari de istorie și arheologie; Studia Antiqua et Archaeologica* – każde przyjmuje artykuły w języku rumuńskim i głównych kongresowych: angielskim, francuskim i niemieckim), dwa estońskie (jedno w języku estońskim – *Tuna*, a drugie wydawane po angielsku i estońsku – *Acta Historica Tallinnensia*), jedno czeskie (*Cesky Casopis Historicky* w języku czeskim) i jedno z Polski (*Acta Poloniae Historica* w języku angielskim). Wśród nich są także trzy czasopisma indeksowane w Web of Science.

ERIH Plus to lista referencyjna czasopism humanistycznych i społecznych z całej Europy, zawierająca około dziewięćset periodyków zakwalifikowanych do dyscypliny *History*. Te, które wydawane są w Europie Środkowej stanowią kilkuprocentową mniejszość. Wśród nich są 23 udostępniające przynajmniej jeden rocznik na zasadach OA – osiem czeskich (wszystkie przyjmują artykuły po czesku, a jedno dodatkowo po angielsku), pięć rumuńskich (tylko jedno nie przyjmuje artykułów w języku rumuńskim, a wszystkie przyjmują w głównych językach kongresowych – po angielsku i francusku, niekiedy po niemiecku), po trzy polskie (jedno wydawane po angielsku i dwa po polsku), estońskie (każde akceptuje artykuły po estońsku, a jedno dodatkowo po angielsku) i węgierskie (tylko język węgierski) oraz jedno białoruskie (wydawane po białorusku i rosyjsku). Wśród nich są wszystkie czasopisma z badanej grupy indeksowane w Web of Science (WoS) i z wyjątkiem jednego rumuńskiego, w Scopus.

Baza Arianta – Naukowe i Branżowe Polskie Czasopisma Elektroniczne grupuje czasopisma elektroniczne, w zdecydowanej większości naukowe. Pozwala na wyszukiwanie czasopism z uwzględnieniem tytułu, ISSN, częstotliwości publikacji, wydawcy, dziedziny i występowania w indeksach. Jedną z dziedzin jest *Historia i archiwistyka*, w której umieszczono informacje o 359 periodykach, z których kryteria czasopisma naukowego według autora spełnia około połowa. Jednakże, baza ta obejmuje nie tylko czasopisma elektroniczne sensu stricto, lecz także te które w Internecie udostępniają jakiegokolwiek informacje o swojej zawartości. Wśród podstawowych informacji bibliograficznych o czasopismach znajdują się

adresy stron WWW. Formułę OA dla przynajmniej jednego rocznika zastosowało 89 periodyków indeksowanych w bazie Arianta (zdecydowana większość – prawie 2/3, wydawanych jest wyłącznie po polsku, pozostałe przyjmują artykuły po polsku i angielsku; do pojedynczych wyjątków należą wydawane wyłącznie w językach obcych – głównie po angielsku i niemiecku). Wśród tej grupy czasopism co czwarte indeksowane jest jedynie w bazach polskich, co zdecydowanie ogranicza widoczność tych periodyków dla badaczy spoza Polski.

Baza bibliograficzna BazHum⁹ udostępnia dane na temat polskich czasopism z zakresu nauk humanistycznych i społecznych oraz opublikowanych w nich artykułach. Historiografia reprezentowana jest przez 70 czasopism (w tym multidyscyplinarne). Formułę OA dla przynajmniej jednego rocznika zastosowały 42 periodyki (w języku polskim wydawane jest prawie trzy czwarte z nich, pozostałe po polsku i w językach kongresowych, głównie po angielsku, a pojedyncze wyłącznie w tym języku). Z tej grupy 13 czasopism indeksowanych jest jedynie w bazach polskich. Zjawisko to dotyczy czasopism wydawanych w języku polskim. Dane z BazHum ograniczają się do podstawowych informacji bibliograficznych o wszystkich artykułach, opublikowanych od początku istnienia danego periodyku – brakuje informacji o cytowaniach oraz abstraktów artykułów. Brak wskazań, które periodyki dostępne są w formule OA i gdzie można uzyskać dostęp do pełnych tekstów artykułów. Jednakże w ostatnich latach BazHum staje się bazą pełnotekstową (pierwsze czasopisma już są digitalizowane) i retrospektywną, czyli udostępniającą dane bibliograficzne, a wkrótce pełne teksty od początku istnienia danego czasopisma. Ma to ogromne znaczenie dla humanistyki, w której to dziedzinie prace zachowują wartość naukową przez długi czas¹⁰.

Scipio¹¹ jest bazą indeksującą jedynie rumuńskie czasopisma naukowe, platformą stworzoną w celu poprawy widoczności rumuńskich prac naukowych. W grupie *History* obecnych jest 19 periodyków. Spośród nich tylko sześć stosuje formułę OA (dwa wydawane po rumuńsku, dwa dodatkowo po angielsku, a dwa po rumuńsku, angielsku i francusku).

Baza bibliograficzna The Central and Eastern European Online Library (CEEOL)¹² udostępnia pełne teksty artykułów z 1146 czasopism z nauk humanistycznych i społecznych wydawanych w państwach Europy Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej. Większość tekstów dostępna jest odpłatnie. Wszyscy mogą zapoznać się z angielsko – lub niemieckojęzycznymi tytułami czasopism i artykułów oraz abstraktami prac w tych językach. W dziale *History* zindeksowanych jest 112 periodyków. Formułę OA dla przynajmniej jednego rocznika stosuje 41 periodyków wydawanych w badanym zestawie państw (14 rumuńskich – pięć tylko po rumuńsku, a pozostałe dodatkowo po angielsku, francusku i niemiecku; 10 polskich – siedem tylko po polsku, a trzy także po angielsku; sześć węgierskich – trzy tylko po węgiersku, w pozostałych przypadkach występują kombinacje języków francuski-angielski, węgierski-słowacki, węgierski-angielski; cztery czeskie – jeden po czesku, jeden po angielsku, jeden po czesku i niemiecku, jeden po czesku i angielsku; trzy litewskie wydawane wyłącznie w języku litewskim; dwa słowackie wydawane wyłącznie po słowacku; dwa estońskie – oba po angielsku, a jeden z nich także po estońsku).

⁹ <http://www.bazhum.pl/>

¹⁰ Już po napisaniu tego artykułu, jesienią 2015 r. uruchomiono nową wersję *BazHum* (<http://bazhum.muzhp.pl/>) – tym razem jako bazę pełnotekstową. Zawiera 136 czasopism, w przypadku których od kilku do nawet kilkudziesięciu woluminów dostępnych jest bezpłatnie online.

¹¹ <http://www.scipio.ro/>

¹² <http://www.ceeol.com/>

Z kolei The Central European Journal of Social Sciences and Humanities (CEJSH)¹³ to baza bibliograficzna indeksująca czasopisma humanistyczne i społeczne wydawane w Czechach, na Węgrzech, w Polsce, w Słowacji, w Bośni i Hercegowinie, w Estonii, na Łotwie, na Litwie, w Serbii, w Słowenii i na Ukrainie. Udostępnia angielskojęzyczne tytuły artykułów i abstrakty prac opublikowanych od 2004 r. Niekiedy dostępne są także pełne teksty prac. Podobnie jak BazHum, baza ta jest przykładem ewolucji baz bibliograficznych w kierunku baz pełnotekstowych. Wśród osiągalnych informacji znajdują się adresy stron WWW poszczególnych czasopism. Spośród prawie pięćdziesięciu periodyków akceptujących tematykę historyczną 41 udostępnia artykuły przynajmniej z jednego rocznika w formule OA. Większość z nich – 27 wydawanych jest w Polsce (15 tylko po polsku, jedno po angielsku, a pozostałe akceptują język polski i główne języki kongresowe), 11 w Czechach (pięć tylko po czesku, trzy po angielsku, dwa w obu językach a jedno po czesku i niemiecku), dwa na Słowacji (po słowacku) i jedno na Węgrzech (po węgiersku).

Slavic Humanities Index¹⁴ to baza bibliograficzna dla studiów nad humanistyką Europy Środkowej, Wschodniej i Południowo-Wschodniej, której twórcami są bibliotekarze z Uniwersytetu w Toronto. Oferuje płatny dostęp do danych bibliograficznych artykułów z ponad dwustu czasopism wydawanych we wspomnianej części Europy i ponad 200 tys. cytowań. Bezpłatnie dostępna jest lista czasopism. W indeksowanej grupie czasopism znajduje się 20 akceptujących tematykę historyczną i udostępniających przynajmniej jeden rocznik na zasadach OA (12 polskich – połowa wydawana po polsku, pięć dodatkowo po angielsku, a jedno dodatkowo w innych językach słowiańskich, sześć czeskich – wszystkie po czesku, a jedno dodatkowo po niemiecku oraz po jednym z Ukrainy i Białorusi, oba wydawane w językach narodowych).

Baza Directory of Open Access Journals (DOAJ)¹⁵ indeksuje czasopisma naukowe dostępne na zasadach Open Access. W przypadku części periodyków udostępnia też linki do pełnych tekstów recenzowanych artykułów. W czasie, gdy przeprowadzono badanie (listopad 2014 r.) indeksowane były 194 czasopisma w grupie *History general and History of Europe* (w tym sześć z Rumunii, dwa z Ukrainy oraz po jednym ze Słowacji, z Litwy i z Estonii) oraz 58 w grupie *Auxiliary sciences of history* (nauki pomocnicze historii), w tym po jednym z Czech i z Bułgarii, ale oba związane tematycznie nie z historiografią, lecz jedynie z archeologią.

The Directory of Research Journal Indexing (DRJI)¹⁶ to baza czasopism naukowych OA prowadzona w Indiach. Indeksuje ponad 2300 periodyków, w tym 21 multidyscyplinarnych humanistycznych i dziewięć historycznych, także europejskich. Spośród nich tylko trzy pochodzą z Europy Środkowej i stosują formułę OA dla przynajmniej jednego rocznika – po jednym z Czech, z Rumunii i z Ukrainy.

Rosyjska baza czasopism naukowych Open Academic Journals Index (OAJI)¹⁷ indeksuje periodyki udostępniające pełne teksty artykułów na zasadach OA oraz wylicza własny wskaźnik Impact Factor. W dziale *Historical Science and Archeology* indeksuje 21 czasopism, w tym 19 europejskich (cztery ukraińskie i dwa słowackie).

¹³ <http://cejsh.icm.edu.pl/>

¹⁴ <http://slavus.ca/en/>

¹⁵ <https://doaj.org/>

¹⁶ <http://www.drji.org/>

¹⁷ <http://oaji.net/>

Open Access Journals Search Engine (OAJSE)¹⁸ jest bazą czasopism naukowych dostępnych na zasadach *open access* w języku angielskim. W dziale *History* zindeksowano 61 czasopism, z czego tylko 21 europejskich. W tej grupie znajdują się dwa czasopisma rumuńskie.

JURN¹⁹ to wyszukiwarka indeksująca angielskojęzyczne czasopisma humanistyczne, dostępne przynajmniej częściowo na zasadach *open access*. Spośród 95 periodyków umieszczonych w grupie *History: general* tylko co trzecie wydawane jest w Europie. Żaden periodyk z badanej grupy państw nie jest indeksowany w tej bazie.

Journals for Free (J4F)²⁰ jest katalogiem czasopism naukowych, które udostępniają przynajmniej część artykułów na zasadach *open access*. W kategorii *History (general)* udostępnione są informacje o 372 periodykach z całego świata, z tego europejskie stanowią około połowę. Z badanej grupy indeksowane są jedynie trzy czasopisma rumuńskie i dwa estońskie.

Elektronische Zeitschriftenbibliothek²¹ to baza założona w 1997 r. przez Bibliotekę Uniwersytetu w Regensburgu we współpracy z Biblioteką Uniwersytetu Technicznego w Monachium. Indeksuje elektroniczne czasopisma z całego świata, a stan danych na koniec 2012 r. (nowszych danych nie upubliczniono) przedstawia się następująco: liczba wszystkich indeksowanych czasopism – prawie 67 tys., z tego prawie 38 tys. w wolnym dostępie; ponad 1100 z Europy Wschodniej, z tego ok. 690 w wolnym dostępie; czasopism historycznych zaindeksowano ok. 3200, z czego w wolnym dostępie 1900²². Z badanej grupy państw zindeksowano 71 periodyków (43 polskie, osiem rumuńskich, pięć węgierskich, cztery estońskie, po trzy ukraińskie i czeskie, po dwa słowackie i litewskie oraz jedno białoruskie).

Podstawowy wniosek, który nasuwa się po analizie zasobów wymienionych baz jest pesymistyczny – dla historyka ich wartość jest niewielka, zbyt często podają dane niekompletne i mylące. W związku z tym, że duża część czasopism ma charakter multidyscyplinarny, to redaktorzy baz czasami zaliczają do grupy *Historia* takie periodyki, w których nie spotyka się prac historycznych. Spotyka się także nieprzypisanie do działu *Historia* czasopisma, w którym taka tematyka występuje. Indeksowane są nie tylko periodyki istniejące, ale także i te, które już niczego nie publikują, nawet od wielu lat. Poza tym, część uwzględnianych czasopism nie ma charakteru naukowego, lecz popularnonaukowy, a bazy indeksujące czasopisma elektroniczne mieszają obie grupy periodyków. Kolejnym problemem jest niewielka kompletność większości baz indeksujących czasopisma, zwłaszcza tych ogólnowiatowych i nastawionych na periodyki angielskojęzyczne. Nie są dobrym źródłem danych o historiografii w Europie Środkowej, gdyż pomijają zdecydowaną większość istniejących czasopism. Sugerują tym samym, bez podania jakichkolwiek dowodów, że w tej części Europy jedynie pojedyncze periodyki z publikacjami historyków mają właściwą rangę naukową. Badacz, który za pomocą wspomnianych baz bibliograficznych chciałby wyszukać czasopisma i artykuły z zakresu dziejów Europy Środkowej, dostępne bezpłatnie w Internecie, naraża się na poszukiwania czasochłonne i obciążone ryzykiem wyrywkowości.

¹⁸ <http://www.oajse.com/>

¹⁹ <http://www.jurn.org/>

²⁰ <http://www.journals4free.com/>

²¹ <http://rzblx1.uni-regensburg.de/ezeit/>

²² Raport roczny EZB za rok 2012, http://www.bibliothek.uni-regensburg.de/ezeit/anwender/Jahresbericht_EZB_2012engl_1.pdf [15.04.2015].

W wymienionych bazach zidentyfikowano w sumie 161 czasopism spełniających przyjęte kryteria: naukowy charakter, publikowanie artykułów z zakresu historiografii, wydawanie w państwach Europy Środkowej oraz udostępnianie przynajmniej jednego, pełnego rocznika na zasadach OA (dwa wydawane na Białorusi, 16 w Czechach, sześć w Estonii, pięć na Litwie, 91 w Polsce, 21 w Rumunii, cztery w Słowacji, dziewięć na Ukrainie i siedem na Węgrzech). Nie zidentyfikowano tego typu czasopism wydawanych w Bułgarii i na Łotwie. W zestawieniu zdecydowanie dominują czasopisma polskie, nie tylko ze względu na zasobność polskich baz – Arianta i BazHum. O ilościowej dominacji polskich periodyków w środkowoeuropejskiej historiografii świadczą także proporcje w takich bazach międzynarodowych, jak CEJSH, SHI i EJL, gdzie czasopisma polskie stanowią więcej niż połowę wszystkich indeksowanych z Europy Środkowej. Również zawartość innej bazy o charakterze narodowym – rumuńskiej Scipio, która wykazuje istnienie kilkakrotnie mniejszej liczby czasopism rumuńskich, w porównaniu z liczbą czasopism polskich indeksowanych w bazach Arianta i BazHum – dowodzi, że ilościowy rozwój polskiej historiografii w Internecie jest zdecydowanie większy niż w pozostałych badanych państwach. Konstatację taką potwierdza też kwerenda na stronach WWW instytucji naukowych w badanej grupie państw.

Niewątpliwie jednym z istotnych kierunków rozwoju środkowoeuropejskiej historiografii w ostatnich trzech-czterech latach stała się tendencja do udostępniania zawartości czasopism naukowych w wolnym dostępie w Internecie. Niemal połowa istniejących periodyków z tego środowiska naukowego zamieszcza w sieci przynajmniej część roczników. Co ważne, udostępniane są także materiały najnowsze, z 2013 a nawet 2014 r. i robi tak większość redakcji w każdym z badanych państw (52 czasopisma polskie, 15 rumuńskich, dziewięć czeskich, po sześć węgierskich i ukraińskich, po cztery słowackie, estońskie i litewskie oraz jedno białoruskie). Obserwuje się także ewolucję samych czasopism. Obok tradycyjnych, które oprócz wersji papierowej założyły własne strony WWW i zamieszczają na nich pliki PDF z artykułami lub całymi numerami, pojawiły się także czasopisma w pełni cyfrowe, wydawane pod postacią typowego serwisu internetowego WWW z artykułami w HTML (*Belaruski Histaryчны Ahljad, Druhá svetová, Kultura i Historia, Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza. Zeszyty Historyczne*) lub periodyku opartego na Open Journal Systems (OJS)²³ – *Acta Universitatis Carolinae. Studia Territorialia, Ajalooline Ajakiri, Lituianistica, Mokslo ir technikos raida, Tartu Ülikooli Ajaloo Küsimusi, Zbirnik naukovih prac. Istorija ta geografiã*. Dodać należy, że na OJS bazuje Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, na której docelowo dostępnych ma być siedem czasopism historycznych i jedno politologiczno-historyczne, Platforma Czasopism Uniwersytetu Papieskiego Jana Pawła II w Krakowie udostępniająca obecnie jedno czasopismo z badanej grupy, a docelowo mają pojawić się dwa kolejne oraz Platforma Annales Universitatis Paedagogicae Cracoviensis, na której ma pojawić się jedno czasopismo historyczne. Sposobem na udostępnianie tekstów środkowoeuropejskich historyków jest także umieszczanie cyfrowych wersji całych numerów czasopism w Google Books (*Acta Historica Tallinnensia* – tylko starsze roczniki), plików (PDF lub DjVu) z pojedynczymi artykułami albo całymi numerami w bibliotekach cyfrowych (*Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Historia, Białostoczczyzna, Echa Przeszłości, In Gremium. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką, Krakowski Rocznik Archiwalny, Ordines Militares /Colloquia Torunensia Historica, Poznański Rocznik*

²³ Wyjaśnienie czym jest ten system zob. (Rozkosz, 2014).

Historyczno-Archiwalny, Res Historica, Rocznik Lubelski, Rocznik Polskiego Towarzystwa Historii Techniki, Sprawy Wschodnie, Studia Podlaskie), lub w instytucjonalnych repozytoriach naukowych (*Acta Poloniae Historica, Czasopismo Prawno-Historyczne, Studia Ceranea*). Wykorzystywane są także dedykowane platformy, jak wspomniana już Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu (*Archiwum Emigracji, Biuletyn Polskiej Misji Historycznej, Europa Orientalis, Historia i Polityka, Klio, Ordines Militares*), Czytelnia Czasopism PAN (*Historyka: studia metodologiczne, Rocznik Historii Prasy Polskiej, Rocznik Orientalistyczny, Studia Historyczne, Studia Maritima, Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny, Teka Komisji Historycznej OL PAN, Wiadomości Numizmatyczne*), Mazowieckie Czasopisma Regionalne (*Mazowieckie Studia Humanistyczne, Rocznik Mazowiecki, Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego, Szkice Podlaskie*), ISSUU (*Almanach Muzealny*), Wikispace (*Analele Universitatii Ovidius Constanta. Seria Istorie*), serwis Kamunikat – Białoruski Internet-Biblioteka (*Białoruskie Zeszyty Historyczne, Homo Historicus: за́давік антрапалагічнай гісторыі*), a także bazy: CEEOL (osiem czasopism polskich, 10 rumuńskich, pięć węgierskich, trzy litewskie, cztery czeskie, dwa słowackie) i CEJSH (*Pamięć i Sprawiedliwość, Przegląd Orientalistyczny*). Część z badanych periodyków udostępnia artykuły w kilku źródłach. Niestety, żadne z przyjętych rozwiązań nie udostępnia funkcjonalności generujących naukową dyskusję – możliwości recenzowania i oceniania poszczególnych artykułów w formie postów pod tekstem oraz możliwości nanoszenia do artykułów poprawek i uzupełnień widocznych dla czytelników.

Z punktu widzenia badacza poszukującego artykułów naukowych na określony temat istotna jest widoczność tych materiałów. W przypadku czasopisma mającego formę serwisu WWW z artykułami w formacie HTML możliwe jest dotarcie do treści jedynie za pomocą wyszukiwarki ogólnej Google, bowiem wyszukiwarka specjalistyczna Google Scholar na pierwszych trzech stronach wyników nie wykazuje artykułów HTML nawet z czasopism naukowych. Podobnie wygląda sytuacja z czasopismem udostępnionym w Google Books i z artykułami, zarówno w formacie DjVu jak i PDF, w bibliotekach cyfrowych oraz artykułami DjVu w repozytoriach naukowych (artykuły PDF w tych repozytoriach Google Scholar wyszukuje bez problemów). Nie należy też spodziewać się dotarcia za pośrednictwem wyszukiwarki Google Scholar do artykułów z czasopism umieszczonych w Czytelni Czasopism PAN, na Wikispace i serwisie Kamunikat. Z kolei artykuły opublikowane w czasopismach bazujących na systemie OJS (pliki PDF) pojawiają się w wynikach wyszukiwania obu wyszukiwarek, z tym, że nie zawsze na pierwszych trzech stronach. Podobnie jest z artykułami (pliki PDF) z czasopism zgrupowanych w Akademickiej Platformie Czasopism UMK w Toruniu oraz bazie CEEOL. Natomiast artykuły udostępniane w bazie CEJSH i w serwisie ISSUU nie pojawiają się w wynikach obu wyszukiwarek. Jeżeli chodzi o artykuły w formacie PDF umieszczane na stronach WWW czasopism lub wydawców, to Google je wykazuje, co prawda nie zawsze na pierwszych trzech stronach wyników. Natomiast rezultaty wyszukiwania takich plików w Google Scholar zależą od kilku czynników, o czym niżej. W efekcie trud redakcji niektórych czasopism został zniweczony, ponieważ artykuły udostępnione w niewłaściwy sposób nie są widoczne dla potencjalnie zainteresowanych.

Analizę cytowań badanych czasopism przeprowadzono z wykorzystaniem programu Publish or Perish bazującego na danych dostarczanych przez wyszukiwarkę Google Scholar, która z założenia przeszukuje zasoby uznane za naukowe. Program ten wylicza też stosunek liczby artykułów opublikowanych w wybranym okresie w danym czasopiśmie

do liczby cytowań tych artykułów w pracach indeksowanych w Google Scholar. Wybrano okres dziesięciu lat (2004–2013), ponieważ zasoby artykułów historycznych udostępniane w formule OA z okresu wcześniejszego są bardzo skromne, a rok 2014 pominięto ze względu, na fakt, iż w historiografii cytowania tak szybko nie pojawiają się. Okazało się, że aż 46 czasopism (35 polskich, cztery rumuńskie, po dwa słowackie, ukraińskie i węgierskie oraz jedno białoruskie) nie jest indeksowanych przez Google Scholar i nie można wyliczyć cytowań opublikowanych w nich artykułów. Problem ten dotyczy periodyków udostępniających w formule OA jedynie najnowsze dwa, trzy roczniki, obecnych w sieci od niedawna oraz tych, które teksty artykułów lub całych numerów umieszczają w formie e-booków i plików PDF na swoich stronach WWW lub, które udostępniono w niektórych bibliotekach cyfrowych w formie zarówno plików PDF jak i DjVu. Jednakże fakt, iż większość czasopism stosujących te same formy udostępniania artykułów jest indeksowana przez wspomnianą wyszukiwarkę świadczy o tym, że problem wynika raczej ze sposobu przygotowania plików do upublicznienia lub niestosowania zasad wymaganych przez mechanizmy Google Scholar (np. metryczka pliku z metadanymi, właściwie skonstruowana bibliografia, plik z warstwą tekstową do 5MB, linki do artykułów z poszczególnych numerów w oddzielnych plikach HTML)²⁴. W przypadku czterech kolejnych czasopism indeksowane są jedynie pojedyncze artykuły, więc pominięto je w badaniach cytawalności (dwa polskie i dwa ukraińskie). Spośród pozostałych 111 periodyków artykuły z 31 (17 polskich, sześć czeskich, pięć rumuńskich i po jednym estońskim, białoruskim oraz litewskim) nie zdobyły jakichkolwiek cytowań, a 48 czasopism (29 polskich, siedem rumuńskich, cztery czeskie, cztery węgierskie, dwa ukraińskie, a także jedno estońskie i słowackie) uzyskało wskaźnik poniżej jednego cytowania na każde 10 opublikowanych i indeksowanych prac. Wśród pozostałych 32 (dziewięć polskich, pięć czeskich, pięć rumuńskich, cztery estońskie, cztery litewskie, trzy ukraińskie, jedno słowackie i węgierskie), tylko jedno czasopismo (czeskie *Historická Geografie*) uzyskało większą liczbę cytowań niż udostępniło artykułów w formule OA. Wspólną cechą periodyków, których artykuły były najczęściej cytowane jest indeksowanie w bazach międzynarodowych, ale nie tylko, jak to się powszechnie sądzi, w Scopus, Web of Science i ERIH Plus, lecz głównie w CEJSH, CEEOL, DOAJ i EJL. Natomiast dla badanej grupy czasopism nie jest kluczowym czynnikiem zwiększającym liczbę cytowań publikowanie w języku angielskim. Połowa periodyków z grupy 32 najczęściej cytowanych wydawana jest wyłącznie w językach narodowych. Jeszcze lepiej ten problem jest widoczny przy analizie języka artykułów, które zdobyły więcej niż jedno cytowanie, opublikowanych w czasopismach wielojęzycznych ze wskaźnikiem cytowań powyżej 0.5. Wszystkie tego typu artykuły z czasopisma *Historická Geografie* opublikowano w języku czeskim. W grupie 23 częściowo cytowanych artykułów opublikowanych w *Peuce (Serie Nouă) – Studii și cercetări de istorie și arheologie* tylko dwa nie są w języku rumuńskim. Nawet w estońskim periodyku indeksowanym w Scopus i WoS – *Acta Historica Tallinnensia* – co trzeci spośród częściowo cytowanych artykułów opublikowano w języku narodowym. Nie ma także związku pomiędzy tematyką danego czasopisma, a liczbą cytowań. Wśród 32 najczęściej cytowanych mamy bowiem zarówno czasopisma ogólnohistoryczne (4), poświęcone dziejom poszczególnych państw lub regionów (16), metodologii historii (3), jak i specjalistycznym tematami uniwersalnym (9). Jeżeli chodzi o procentowy udział periodyków częściowo cytowanych w ogólnej

²⁴ Informacje na ten temat są dostępne na blogu E. Kulczyckiego (2012).

liczbie czasopism OA z danego państwa, to najlepiej wypadają litewskie (80%) i estońskie (67%), najslabiej zaś polskie (10%).

W każdym z badanych państw, w którym zidentyfikowano przynajmniej kilka czasopism OA, można wyróżnić pewne grupy ze względu na tematykę publikowanych prac. Ogólnie, w Europie Środkowej dominują periodyki historiograficzne preferujące dzieje własnych regionów, państw, terytoriów i miast (co trzecie w badanej grupie). Co czwarte czasopismo publikuje głównie artykuły prezentujące zagadnienia specjalistyczne, ale mające wymiar uniwersalny (np. dzieje wojskowości, gospodarki, nauki itp.). Ponad 20% przyjmuje do druku wszelkie tematy i można je zaliczyć do ogólnohistorycznych. Ponadto, kilkanaście procent periodyków preferuje zagadnienia specjalistyczne, ale o charakterze regionalnym (np. dzieje edukacji, gospodarki czy kultury w konkretnym państwie), a kilka procent specjalizuje się w określonych epokach historycznych.

4. Podsumowanie

Badania wykazały, że dostępnych środkowoeuropejskim historykom bibliograficznych baz danych i indeksów czasopism nie można uznać za w miarę kompletne i wiarygodne źródła informacji o periodykach naukowych udostępniających artykuły w Internecie na zasadach OA, gdyż zawierają istotne luki i nieścisłości. Powszechnie wykorzystywane wyszukiwarki Google i Google Scholar nie są zaś niezawodnymi dostawcami danych o obecności w sieci pełnych tekstów artykułów z zakresu historiografii, co spowodowane jest błędami popełnianymi przez redakcje czasopism. W rozwoju inicjatyw polegających na publikowaniu bądź to cyfrowych wersji periodyków tradycyjnych, bądź też czasopism tylko cyfrowych w Europie Środkowej zdecydowanie przoduje historiografia polska. Jednakże wartość części z tych inicjatyw jest obniżona przez błędy techniczne i brak dbałości o obecność w bazach bibliograficznych i indeksach czasopism. Bariery dla rozwoju nauki jest także fakt, że artykuły umieszcza się w sieci bez dania czytelnikom możliwości ich recenzowania i oceniania. Przyszłość w zakresie publikowania elektronicznych czasopism należy raczej do platform opartych na Open Journal Systems, a przyszłość naukowej debaty w humanistyce niewątpliwie wiąże się z czasopismami obecnymi w Internecie²⁵. Jednakże jak na razie dostępność prac historyków w sieci nie przekłada się na rozwój debaty, a nawet na widoczny wzrost cytowalności. Obok problemów z indeksowaniem przez bazy bibliograficzne oraz wyszukiwarki Google i Google Scholar, jednym z powodów może być fakt, iż prawie połowa z badanych czasopism historiograficznych preferuje tematykę regionalną – ogólną lub specjalistyczną, co znacznie ogranicza krąg potencjalnie zainteresowanych. Co ciekawe, w przypadku niejednego z badanych periodyków nawet publikowanie po angielsku nie przyczynia się do wzrostu cytowań. Jednakże należy mieć świadomość, że w miarę masowe udostępnianie prac środkowoeuropejskich historyków w Internecie ma dopiero dwu-, trzyletnią historię, a najwięcej cytowań w tej dyscyplinie zdobywają prace obecne w obiegu naukowym przez cztery i więcej lat.

²⁵ Świadczy o tym postawa wielu redakcji – <http://uwolnijnauke.pl/bazhum-o-tym-dlaczego-czasopisma-humanistyczne-i-spoeczne-nie-przechodza-do-open-access/>.

Bibliografia

- Bailey, Ch. W. Jr. (2010). *Transforming Scholarly Publishing through Open Access: A Bibliography*. [online]. Houston: Digital Scholarship, [21-12-2015], <http://www.digital-scholarship.org/tsp/w/tsp.html>
- Bailey, Ch. W. Jr. (2015). *Digital Curation and Digital Preservation Works*. [online], [21.12.2015], <http://digital-scholarship.org/about/dcworks.htm>
- Bendyk, E.; Hofmokl, J.; Tarkowski, A.; Bednarek-Michalska, B.; Siewicz, K.; Szprot, J. (2009). *Przewodnik po otwartej nauce*. [online]. Warszawa: ICM UW, [15.04.2015], https://ceon.pl/images/przewodnik_po_otwartej_nauce.pdf
- Bednarek-Michalska, B; Paleczna, D.; Potęga, J. (2015). *Bibliografia Open Access w Polsce 2004–2015*. [online], [21.12.2015], http://www.zotero.org/groups/koed_-_bibliografia_otwartosci/items
- Bibliography of open access* (2012). [online], [15.04.2015], http://oad.simmons.edu/oadwiki/Bibliography_of_open_access
- Gold, M. red. (2012). *Debates in the Digital Humanities*. Minneapolis: University of Minnesota Press.
- Hitchcock, S. (2004). *The Effect of Open Access and Downloads ('Hits') on Citation Impact: A Bibliography of Studies*. [online]. Open Citation Project, [15.04.2015], <http://opcit.eprints.org/oacitation-biblio.html>
- Kobis, P. (2007). *Marketing z Google*. Warszawa: Wydaw. Naukowe PWN SA.
- Kulczycki, E. (2012). *Indeksowanie w Google Scholar. Wskazówki dla wydawców i redaktorów czasopism naukowych*. [online]. Warsztat badacza. [21.12.2015], http://ekulczycki.pl/warsztat_badacza/indeksowanie-w-google-scholar-wskazowki-dla-wydawcow-i-redaktorow-czasopism-naukowych/
- Nahotko, M. (2007). Wpływ Open Access na poziom cytowań. [online]. W: *IV Ogólnopolska Konferencja EBIB Internet w bibliotekach Open Access*, [15.04.2015], <http://www.ebib.pl/publikacje/matkonf/mat18/nahotko.php>
- Nieżgódka, M.; Czerniawska, D.; Leszczyński, K.; Szprot, J., Fenrich, W.; Bartecki, P.; Siewicz, K. (2011). *Wdrożenie i promocja otwartego dostępu do treści naukowych i edukacyjnych. Praktyki światowe a specyfika polska. Przewidywane koszty, narzędzia, zalety i wady*. [online]. Warszawa: MNiSzW, [15.04.2015], <http://depot.ceon.pl/handle/123456789/1545>
- Rozkosz, E. (2014). Open Journal Systems — wartość dodana czasopisma. *Biuletyn EBIB* [online], (4), [15.04.2015], <http://open.ebib.pl/ojs/index.php/ebib/article/view/246/419>
- Sauber, P. (2012). *Open Access*. Cambridge, Massachusetts: MIT Press.
- Sauber, P. (2014). *Otwarty dostęp*. [online]. Warszawa: Wydawnictwa Uniwersytetu Warszawskiego, [15.04.2015], <http://pon.edu.pl/index.php/nasze-publicacje?pubid=14>
- Swan, A. (2010). Open Access Citation Advantage: Studies and Results to Date. *Technical Report, School of Electronics & Computer Science*. University of Southampton, [online], [15.04.2015], <http://eprints.soton.ac.uk/268516/>
- Szprot, J. red. (2014). *Otwarta nauka w Polsce 2014. Diagnoza*. [online]. Warszawa: ICM UW, [15.04.2015], <http://pon.edu.pl/index.php/nasze-publicacje?pubid=13>
- Trzecieliński, S., Frontczak, T. (2003). Wykorzystanie potencjału wyszukiwarek internetowych w marketingu. *Zeszyty Naukowe Politechniki Poznańskiej*, nr 37, 169–180.
- Wagner, B. (2010). Open Access Citation Advantage: An Annotated Bibliography. *Issues in Science and Technology Librarianship*, [online], [15.04.2015], <http://www.istl.org/10-winter/article2.html>

Tabela 1. Środkowoeuropejskie czasopisma publikujące artykuły z zakresu historiografii, stosujące formułę OA przynajmniej w przypadku jednego rocznika z ostatnich 10 lat

Lp.	Tytuł	Miejsce wydawania	Język artykułów	Obecność w bazach czasopism	Średnia liczba cytowań artykułu w 2004–2013 wg PoP	Miejsce, roczniki w formule OA i format udostępnienia
1	2	3	4	5	6	7
1	<i>Acta Baltica Historiae et Philosophiae Scientiarum</i>	Estonia	angielski	DOAJ EJL	0.00	strona WWW wydawcy, 2013–2014, artykuły pdf; w bazie DOAJ linki do artykułów
2	<i>Acta Historica Neosoliensis</i>	Słowacja	słowacki	CEEOL CEJSH EJL OAJI	0.13	baza CEEOL, 2010–2012, artykuły pdf; strona WWW wydawcy, 2005–2013, całe numery pdf;
3	<i>Acta Historica Tallinnensis</i>	Estonia	estoński angielski	CEEOL EJL ERIH Plus J4F Scopus WoS	0.52	strona WWW czasopisma, 2007–2013, artykuły pdf; serwis Google Books, 1997–2006, pdf całych numerów
4	<i>Acta Militaria Medaevalia</i>	Polska	polski, angielski	Arianta BazHum CEJSH	0.16	strona WWW wydawcy, 2005–2007, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
5	<i>Acta Poloniae Historica</i>	Polska	angielski	Arianta BazHum ERIH Plus EJL Scopus WoS SHI	0.08	strona WWV wydawcy, 2012–2014, artykuły pdf; Repozytorium Cyfrowe Instytutów Naukowych, 1958–2011 (starsze roczniki dostępne tylko na komputerach w czytelniku), pdf artykułów dLibra;
6	<i>Acta Universitatis Carolinae. Historia Universitatis Carolinae Pragensis</i>	Czechy	czeski niemiecki	CEEOL	0.00	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf
7	<i>Acta Universitatis Carolinae. Studia Territorialia</i>	Czechy	czeski angielski	CEEOL ERIH Plus EJL	0.00	baza CEEOL, 2013, artykuły pdf; strona WWV czasopisma w systemie OJS, 2001–2013, artykuły pdf
8	<i>Acta Universitatis Lodzensis. Folia Historica</i>	Polska	polski	Arianta SHI	—	strona WWV wydawcy, 2011, artykuły pdf
9	<i>Acta Universitatis Nicolai Copernici. Nauki Humanistyczno-Społeczne. Historia – od 2001 r. Klio</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEJSH	0.15	Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa, 1973–1999, skany całych numerów w dLibra; Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, 2011–2014, artykuły pdf
10	<i>AETAS. Történettudományi folyóirat (Journal of history and related disciplines)</i>	Węgry	węgierski	CEEOL ERIH Plus EJL	0.03	strona WWV czasopisma, 1993–2003 skany całych numerów; 2004–2013 pdf całych numerów
11	<i>Ajalooline Ajakiri. The Estonian Historical Journal</i>	Estonia	estoński angielski	ERIH Plus EJL J4F	0.12	system Open Journal Systems, 2007–2014

1	2	3	4	5	6	7
12	<i>Актуальні проблеми вітчизняної та всесвітньої історії (Aktualni Problemy Vitchyznjanoi ta Vsesvitnoi Istorii)</i>	Ukraina	ukraiński	EJL	0.20	strona WWW wydawcy, 2007–2013, pdf całych numerów
13	<i>Almanach Muzealny</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.00	platforma Issuu, 1997–2013, całe numery
14	<i>Analele Universitatii din Craiova: Istorie</i>	Rumunia	angielski rumuński	ERIH Plus J4F	0.00	strona WWW czasopisma, 2010–2014, całe numery w pdf,
15	<i>Analele Universitatii Dunărea de Jos Galați. Seria Istorie</i>	Rumunia	angielski rumuński	CEEOL DOAJ J4F EJL OAJSE Scipio	—	strona WWW wydawcy, 2002–2012, artykuły pdf; baza CEEOL, 2002–2012, artykuły pdf
16	<i>Analele Universitatii Ovidius Constanta. Seria Istorie</i>	Rumunia	angielski rumuński	CEEOL EJL	0.01	Wikispace, 2006–2008, artykuły pdf
17	<i>Annales Académiques Paedagogiques Cracoviensis. Studia Historica</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2001–2011, pdf całych numerów
18	<i>Annales d'Universite „Valahia” Targoviste, Section d'Archeologie et d'Histoire</i>	Rumunia	angielski niemiecki	Scopus	—	strona WWW wydawcy, 1999–2013, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
19	<i>Annales Universitatis Apulensis, Series Historica</i>	Rumunia	rumuński i kongresowe	CEEOL E/JL	0.15	strona WWW wydawcy, 1997–2009, artykuły pdf
20	<i>Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska. Sectio F, Historia</i>	Polska	polski, angielski	Arianta BazHum E/JL	0.09	Biblioteka Cyfrowa UMCS 1983–2011, poszczególne artykuły w DjVu dLibra; platforma De Gruyter Open, 2008–2012 artykuły pdf
21	<i>Ancient Suny Land (Sumska Starovyna)</i>	Ukraina	ukraiński	OAJI	—	strona WWW czasopisma, 2009–2014, artykuły pdf
22	<i>Anuarul Institutului de Istorie A.D. Xenopol</i>	Rumunia	angielski francuski rumuński	CEEOL Scipio	0.02	baza CEEOL, 2006–2012, artykuły pdf
23	<i>Anuarul Institutului de Istorie „George Barițiu” – Series HISTORICA</i>	Rumunia	angielski francuski rumuński	CEEOL E/JL	0.05	baza CEEOL, 2007–2013, artykuły pdf; strona WWW wydawcy 2002–2013, artykuły początkowo html potem pdf
24	<i>Anuarul Institutului de Istorie Orală</i>	Rumunia	francuski rumuński	CEEOL	0.35	baza CEEOL, 1999–2007, artykuły pdf
25	<i>Archeion</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.03	strona WWW wydawcy, 1995–2011, pdf całych numerów
26	<i>Archiwa – Kancelarie – Zbiory</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2010–2013, artykuły pdf
27	<i>Archiwum Emigracji</i>	Polska	polski	Arianta BazHum E/JL	0.12	Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, 2009–2012, artykuły pdf
28	<i>Astra Salvensis – revista de istorie si cultura</i>	Rumunia	rumuński	CEEOL	0.00	baza CEEOL, 2013–2014, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
29	<i>Balkanica Posnaniensia. Acta et studia</i>	Polska	polski i kongresowe	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2012–2013, pdf całych numerów
30	<i>Belaruskі Histarycny Ahjad / Belarusian Historical Review</i>	Białoruś	białoruski rosyjski	ERIH Plus E/JL	0.00	strona WWW czasopisma, 1994–2014, artykuły html
31	<i>Białoruskie Zeszyty Historyczne</i>	Polska	białoruski polski rosyjski	Arianta E/JL SHI	—	serwis Kamunikat – Białoruski Internet-Biblioteka, 1995–2005, artykuły html
32	<i>Białostockizna</i>	Polska	polski	Arianta BazHum E/JL	—	Podlaska Biblioteka Cyfrowa, 1986–2002, całe numery w DjVu
33	<i>Białostockie Teki Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta CE/SH	0.02	strona WWW wydawcy, 2006–2013, pdf całych numerów
34	<i>Biuletyn Historii Pogranicza</i>	Polska	polski rosyjski	Arianta E/JL	—	strona WWW wydawcy, 2000–2011, pdf całych numerów
35	<i>Biuletyn Polskiej Misji Historycznej</i>	Polska	polski angielski, niemiecki	Arianta E/JL	0.00	strona WWW wydawcy, 2012–2014, artykuły pdf; Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, 2012–2014, artykuły pdf,
36	<i>Central European Papers</i>	Czechy	angielski	CEEOL CE/SH	0.00	strona WWW wydawcy, 2013, artykuły pdf; baza CEEOL, 2013, artykuły pdf
37	<i>Cesky Casopis Historicky</i>	Czechy	czeski	CE/SH ERIH Plus Scopus SHI	0.16	strona WWW wydawcy, 2012, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
38	<i>Colloquium Wydziału Nauk Humanistycznych i Społecznych AMW</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEJSH	0.07	strona WWW czasopisma, 2009–2014, artykuły pdf
39	<i>Codrul Cosminului</i>	Rumunia	angielski rumuński rosyjski	DOAJ	0.17	strona WWW czasopisma, 2004–2014, w bazie DOAJ linki do artykułów
40	<i>Czasopismo Prawno-Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEJSH EJL	0.04	Repozytorium Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu, 2010–2013, artykuły pdf
41	<i>Czasy Nowożytne</i>	Polska	polski rosyjski czeski niemiecki	Arianta BazHum	0.02	strona WWW czasopisma, 2008–2012, całe numery pdf
42	<i>Dejiny – Internetový časopis Inštitútu História FF PU v Prešove</i>	Słowacja	słowacki	DOAJ EJL	—	strona WWW czasopisma, 2006–2014, pdf i e-book całego numeru
43	<i>Dějiny – Teorie – Kritika</i>	Czechy	czeski	CEEOL CEJSH	0.13	baza CEEOL, 2011–2013, artykuły pdf
44	<i>Drobniczyński Przegląd Naukowy</i>	Polska	polski	Arianta	0.00	strona WWW wydawcy, 2009–2012, pdf całych numerów
45	<i>Druhá svetová</i>	Słowacja	słowacki	OAJI EJL	—	strona WWW czasopisma, 2013–2011, artykuły html
46	<i>Echa Przeszłości</i>	Polska	polski	Arianta CEJSH EJL	—	strona WWW czasopisma, 2000–2014, pdf całych numerów; Biblioteka Cyfrowa UWM w Olsztynie, 2007–2013, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
47	ЕМІНАК (Етні- нак), Науковий іокувартальник / Scientific Quarterly Journal	Ukraina	ukraiński	OAJI	—	strona WWW czasopisma, 2007–2010, pdf całych numerów
48	Етнічна історія народів Європи (Ethnic History of European Nations)	Ukraina	ukraiński	DRJI	0.10	strona WWW czasopisma, 2010–2014, artykuły pdf
49	Europa Orientalis. Studia z Dziejów Europy Wschodniej i Państw Bałtyckich	Polska	polski i kongre- sowe	Arianta EJL	0.00	strona WWW wydawcy, 2009– 2013, artykuły pdf; Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toru- niu, 2010–2013, artykuły pdf
50	Folia Historica Bohe- mica	Czechy	czeski niemiecki	CEJSH ERIH Plus SHI	0.07	strona WWW wydawcy, 2012, cały numer pdf
51	Folia Historica Craco- viensia	Polska	polski	Arianta BazHum	0.00	strona WWW wydawcy, 2012– 2013, artykuły pdf; Platforma Czasopism Uniwersytetu Papie- skiego Jana Pawła II w Krakowie, 2012–2014, artykuły pdf
52	Hereditas Monaste- riorum	Polska	polski i kongre- sowe	Arianta BazHum CEEOL CEJSH EJL	0.04	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf
53	Historia i Polityka	Polska	polski	Arianta EJL	0.01	Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, 2009–2013, arty- kuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
54	<i>Historia i Świat</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2012–2013, artykuły pdf
55	<i>Historic@</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2007–2013, pdf całych numerów
56	<i>Historica. Revue pro historii a příbuzné vědy</i>	Czechy	czeski	CE SH E L SHI	0.00	strona WWW wydawcy, 2010–2013, pdf całego numeru
57	<i>Historická Geografie</i>	Czechy	czeski angielski	CE SH	1.2	strona WWW wydawcy, 2012–2013, pdf całego numeru
58	<i>Historická Sociologie</i>	Czechy	angielski czeski	CE SH DRJI	0.35	strona WWW czasopisma, 2012–2014, artykuły pdf
59	<i>Historyka: studia metodologiczne</i>	Polska	polski kongresowe	Arianta BazHum CE SH ERIH Plus E L	0.12	strona WWW czasopisma, 2009–2013, artykuły pdf; Czytelnia Czasopism PAN, 2012–2013, artykuły pdf
60	<i>Голокост I Сучасність (Holokost i Sučasnist)</i>	Ukraina	ukraiński	E L SHI	—	strona WWW czasopisma, 2005–2012, artykuły pdf
61	<i>Номо Historicus: гадавік антрапалагічнай гісторыі</i>	Białoruś	białoruski rosyjski angielski	SHI	—	serwis Kamunikat, 2008–2012, pdf całego numeru
62	<i>Hospodářské dějiny (Economic History)</i>	Czechy	angielski	CE SH	0.00	strona WWW wydawcy, 2012, pdf całego numeru
63	<i>The Hungarian historical review: new series of Acta Historica Academiae Scientiarum Hungaricae</i>	Węgry	węgierski angielski	CEEOL E L	0.08	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
64	<i>Imponderabilia. Biuletyn Piłsudczykowski</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW, 2010–2013, pdf całych numerów
65	<i>In Gremium. Studia nad Historią, Kulturą i Polityką</i>	Polska	polski	Arianta CEJSH EJL SHI	0.00	Zielonogórska Biblioteka Cyfrowa, 2007–2008, całe numery w DjVu
66	<i>Istorija. Lietuvos aukštųjų mokyklų mokslų darbai (History. A Collection of Lithuanian Universities' Research Papers)</i>	Litwa	litewski	CEEOL	0.17	baza CEEOL, 2004–2013, artykuły pdf
67	<i>Kauno istorijos metrašius (Kaunas History Annals)</i>	Litwa	litewski	CEEOL EJL	0.00	baza CEEOL, 2012–2014, artykuły pdf
68	<i>Korridor. Szlovák-Magyar Történeti Folyóirat (Slovak-Hungarian Historical Journal)</i>	Węgry	słowacki węgierski	CEEOL EJL	—	baza CEEOL, 2014, artykuły pdf
69	<i>Kościół w Polsce. Dzieje i kultura</i>	Polska	polski	Arianta CEEOL CEJSH	0.00	baza CEEOL, 2010–2013, artykuły pdf
70	<i>Krakowski Rocznik Archiwalny</i>	Polska	polski angielski	Arianta BazHum	0.02	Małopolska Biblioteka Cyfrowa, 1995–2013, całe numery w DjVu
71	<i>Kronika Warszawy</i>	Polska	polski	Arianta BazHum EJL	0.03	strona WWW wydawcy, 2005–2013, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
72	<i>Kultura-Historia-Globalizacja</i>	Polska	polski angielski	Arianta DOAJ	—	strona WWW czasopisma, 2007–2014, artykuły pdf
73	<i>Kultura i Historia</i>	Polska	polski	Arianta BazHum EJL	0.13	strona WWW czasopisma, 2001–2005 pdf całego numeru, 2006–2014 artykuły html
74	<i>Lietuvos istorijos studijos (Studies of Lithuania's History)</i>	Litwa	litewski	CEEOL	0.57	baza CEEOL, 2005–2012, artykuły pdf
75	<i>Lituanistica</i>	Litwa	litewski	EJL	0.47	strona WWW wydawnictwa, 2001– 2011, artykuły pdf; Open Journal Systems, 2011–2014; artykuły pdf
76	<i>Łambinowski Rocznik Muzealny</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2009–2013, pdf całych numerów
77	<i>Mazowieckie Studia Humanistyczne</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.02	strona WWW projektu MCzR, 1995–2012, artykuły pdf
78	<i>Mediaevalia Historica Bohemica</i>	Czechy	czeski	CEJSH ERIH Plus SHI	0.04	strona WWW wydawcy, 2012–2013, pdf całych numerów
79	<i>Moderní Dějiny</i>	Czechy	czeski	CEJSH ERIH Plus	0.00	strona WWW wydawcy, 2012, pdf całych numerów
80	<i>Mokslas ir technikos raida (Evolution of Science and Technology)</i>	Litwa	angielski litewski	DOAJ	0.17	strona WWW czasopisma na Open Journal Systems, 2009–2014, artykuły pdf
81	<i>Niepodległość i Pamięć</i>	Polska	polski	Arianta SHI	—	strona WWW wydawcy, 2010–2013, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
82	<i>Notae Numismaticae</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 1996–2004, artykuły pdf
83	<i>Notatki Płockie</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.01	strona WWW wydawcy, 1956–2013, pdf całych numerów
84	<i>Nowa Ukraina</i>	Polska	angielski	Arianta	—	strona WWW czasopisma, 2006–2011, pdf całych numerów
85	<i>Ordines Militares / Colloquia Torunensia Historica</i>	Polska	niemiecki	Arianta EJL	0.00	Kujawsko-Pomorska Biblioteka Cyfrowa, 1983–2009, DjVu całych numerów; Akademicka Platforma Czasopism UMK w Toruniu, 2013, artykuły pdf
86	<i>Öt Kontinens (Five Continents)</i>	Węgry	angielski francuski	CEEOL EJL	0.07	baza CEEOL, 2011–2012, artykuły pdf
87	<i>Pamięć i Sprawiedliwość</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEEOL CEJSH EJL	0.13	strona WWW wydawcy, 2005–2013, całe numery w pdf; baza CEEOL, 2002–2011, artykuły pdf; baza CEJSH, 2002–2011, artykuły pdf;
88	<i>Peuce (Serie Nouă) – Studii și cercetări de istorie și arheologie</i>	Rumunia	angielski francuski niemiecki rumuński	CEEOL ERIH Plus Scopus	0.62	baza CEEOL, 2003–2013, artykuły pdf
89	<i>Piotrkowskie Zeszyty Historyczne</i>	Polska	polski angielski	Arianta CEEOL EJL SHI	0.00	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf
90	<i>Poznański Rocznik Historyczno-Archivalny</i>	Polska	polski	Arianta	—	Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa, 2001–2004, całe numery w DjVu

1	2	3	4	5	6	7
91	<i>Prace Historyczno-Archivalne</i>	Polska	polski	Arianta BazHum EJL	0.03	strona WWW wydawcy, 1993–2010 całe numery w DjVu
92	<i>Prace Komisji Środkowoeuropejskiej Polskiej Akademii Umiejętności</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	strona WWW wydawcy, 2009–2012, pdf całych numerów
93	<i>Prace Komisji Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	—	strona WWW wydawcy, 2013, artykuły pdf
94	<i>Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza. Zeszyty Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	strona WWW biblioteki uczelnianej, 2006–2014, cały numer html flash player
95	<i>Problemy Archiwistyki</i>	Polska	polski	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2009, artykuły pdf
96	<i>Pruthenia</i>	Polska	polski angielski niemiecki	Arianta EJL	—	strona WWW czasopisma, 2006–2012, artykuły pdf
97	<i>Przegląd Archiwalny Instytutu Pamięci Narodowej</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	—	strona WWW wydawcy, 2008–2012, e-book całego numeru
98	<i>Przegląd Historyczno-Wojskowy</i>	Polska	polski	Arianta BazHum EJL	0.02	strona WWW wydawcy, 2011–2013, pdf całych numerów
99	<i>Przegląd Orientalistyczny</i>	Polska	polski, angielski	Arianta CEJSH	0.00	baza CEJSH, 2014, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
100	<i>Przegląd Polsko-Polonijny</i>	Polska	polski	Arianta CEEOL CEJSH	0.06	baza CEEOL, 2011–2012, artykuły pdf
101	<i>Przegląd Zachodniopomorski</i>	Polska	polski	Arianta CEJSH	0.07	strona WWW czasopisma, 2009–2013, pdf całych numerów
102	<i>Radzyński Rocznik Humanistyczny</i>	Polska	polski	Arianta CEJSH EJL SHI	—	strona WWW czasopisma, 2002–2010, artykuły pdf
103	<i>Res Historica</i>	Polska	polski	Arianta BazHum EJL	0.03	Biblioteka Cyfrowa UMCS, 1997–2012, całe numery DJVu
104	<i>Research in the History of Technology (Doslidženija z Istorii Techniky)</i>	Ukraina	ukraiński	DOAJ EJL	0.23	strona WWW wydawcy, 2002–2013, artykuły pdf
105	<i>Revista Hiperborea. Revistă De Istorie, Artă Şi Cultură</i>	Rumunia	rumuński i kongre- sowe	DRJI ERIH Plus Scipio	0.00	strona WWW czasopisma, 2012–2014, całe numery pdf
106	<i>Revista Româna de Studii Baltice si Nordice</i>	Rumunia	angielski	DOAJ OA/SE	0.00	strona WWW wydawcy, 2009–2014, artykuły pdf; baza DOAJ, linki do artykułów
107	<i>Rocznik Historii Prasy Polskiej</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEJSH	0.06	strona WWW wydawcy, 2012–2013, artykuły pdf; Małopolska Biblioteka Cyfrowa, 1999–2011, pdf całych numerów w dLibra; Czytelnia Czasopism PAN, 2011–2013, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
108	<i>Rocznik Historyczno-Archivalny Centralnego Archiwum Wojskowego</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	strona WWW wydawcy, 1969–2010, artykuły pdf
109	<i>Rocznik Lubelski</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	Biblioteka Cyfrowa UMCS, 1958–2012, całe numery w DjVu; strona WWW czasopisma, 1958–2012, pdf całych numerów
110	<i>Rocznik Lubelskiego Towarzystwa Genealogicznego</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEEOL CEJSH EJL	0.00	strona WWW czasopisma, 2009–2013, pdf całych numerów; baza CEEOL, 2010–2012, artykuły pdf;
111	<i>Rocznik Łódzki</i>	Polska	polski	Arianta SHI	—	strona WWW wydawcy, 2011–2013, pdf całych numerów
112	<i>Rocznik Mazowiecki</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.03	strona WWW projektu MCzR, 1967–2011, artykuły pdf
113	<i>Rocznik Orientalistyczny</i>	Polska	angielski	Arianta CEJSH SHI	0.21	Czytelnia Czasopism PAN, 2011–2013, artykuły pdf
114	<i>Rocznik Polskiego Towarzystwa Historii Techniki</i>	Polska	polski	EJL	—	Biblioteka Cyfrowa Politechniki Lubelskiej, 1983–2007, pdf dLibra całych numerów
115	<i>Rocznik Towarzystwa Naukowego Warszawskiego</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.00	strona WWW projektu MCzR, 1917–2012, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
116	<i>Roczniki Dziejów Społecznych i Gospodarczych</i>	Polska	polski, angielski	Arianta BazHum CEJSH EJL	0.11	strona WWW wydawcy, 2013–2014, artykuły pdf; 2005–2014 pdf całych numerów
117	<i>Roczniki Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.08	strona WWW wydawcy, 2006–2013, pdf całych numerów
118	<i>Rozprawy Muzeum Narodowego w Krakowie</i>	Polska	polski kongresowe	Arianta EJL	—	strona WWW wydawcy, 1999–2012, artykuły pdf
119	<i>Sborník Národního muzea v Praze, Rada A – Historie</i>	Czechy	czeski	ERIH Plus SHI	0.05	strona WWW wydawcy, 2011–2014, artykuły pdf
120	<i>Slavia Antiqua: czasopismo poświęcone starożytnościom słowiańskimi</i>	Polska	polski, niemiecki, rosyjski, czeski	Arianta BazHum CEJSH	0.10	strona WWW wydawcy, 2007–2012, pdf całych numerów
121	<i>Slovanský Přehled: historická revue pro dějiny střední, východní a jihovýchodní Evropy (Slavonic Review: Review for Central, Eastern and Southeastern European history)</i>	Czechy	czeski	CEJSH ERIH Plus SHI	0.14	strona WWW wydawcy, 2012–2013, pdf całych numerów
122	<i>Sorínki Istorii (History Pages)</i>	Ukraina	ukraiński	DOAJ	0.08	strona WWW wydawcy i baza DOAJ, 2012–2014, artykuły pdf
123	<i>Stupskie Studia Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	—	strona WWW czasopisma, 1993–2013, artykuły pdf

1	2	3	4	5	6	7
124	<i>Sprawy Wschodnie</i>	Polska	polski	EJL	—	Wielkopolska Biblioteka Cyfrowa, 2002–2006, DJVu całych numerów
125	<i>Studia Antiqua et Archaeologica</i>	Rumunia	angielski francuski niemiecki rumuński	DOAJ ERIH Plus Scopus	0.14	strona WW czasopisma, 1983–2013, artykuły pdf
126	<i>Studia Ceranea. Journal of the Waldemar Ceran Research Centre for the History and Culture of the Mediterranean Area and South-East Europe</i>	Polska	angielski	Arianta BazHum CEEOL SHI	0.02	Repozytorium Uniwersytetu Łódzkiego, 2011–2013, artykuły pdf
127	<i>Studia Europaea Gnesnensia</i>	Polska	polski, angielski	Arianta CEJSH EJL	0.00	strona WW czasopisma, 2010–2014, pdf artykułów – spakowane w rar po kilka
128	<i>Studia Historica Nitriensia</i>	Słowacja	słowacki	CEEOL CEJSH	0.09	baza CEEOL, 2012–2014, artykuły pdf
129	<i>Studia Historyczne</i>	Polska	polski kon- gresowe	Arianta BazHum CEJSH EJL SHI	0.03	Czytelnia Czasopism PAN, 2012–2013, artykuły pdf
130	<i>Studia Humaniora Tartuensia</i>	Estonia	angielski	CEEOL	0.78	baza CEEOL, 2000–2012, artykuły pdf
131	<i>Studia Maritima</i>	Polska	polski kon- gresowe	Arianta CEJSH	0.00	Czytelnia Czasopism PAN, 2012–2013, artykuły pdf; Biblioteka Cyfrowa AM w Szczecinie, 1978–2013, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
132	<i>Studia Migracyjne – Przegląd Polonijny</i>	Polska	polski angielski	Arianta CE/SH	—	Czytelnia Czasopism PAN, 2012–2013, artykuły pdf; strona WWWW wydawcy, 2012–2014, pdf tego numeru
133	<i>Studia Podlaskie</i>	Polska	polski	Arianta CE/SH EJL SHI	0.00	strona WWW czasopisma, 1990– 2011, skany pdf całych numerów; Podlaska Biblioteka Cyfrowa, 2003–2012, pdf całych numerów w dLibra
134	<i>Studia Polonijne</i>	Polska	polski	Arianta CEEOL EJL	0.00	baza CEEOL, 2008–2013, artykuły pdf
135	<i>Studia Śląskie</i>	Polska	polski	Arianta CEEOL EJL	0.03	strona WWW wydawcy, 1958–2009, zdigitalizowane całe numery – e-book
136	<i>Studia Universita- tis Babeş – Bolyai. Historia</i>	Rumunia	angielski francuski	CEEOL ERIH Plus	—	strona WWW wydawcy, 2013–2014, pdf całych numerów
137	<i>Studia Universitatis Cibintensis. Series Historica</i>	Rumunia	rumuński	CEEOL EJL	0.05	strona WWW wydawcy, 2004–2009, artykuły pdf
138	<i>Studia Universitatis Petru Maior: Historia</i>	Rumunia	angielski francuski rumuński	CEEOL DOAJ J4F EJL	0.04	strona WWW czasopisma, 2004–2013; baza CEEOL, 2009–2013, artykuły pdf
139	<i>Studia z Dziejów Państwa i Prawa Polskiego</i>	Polska	polski	Arianta BazHum	0.02	strona WWW czasopisma, 2007–2011, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
140	<i>Studia z Dziejów Rosji i Europy Środkowej</i>	Polska	polski	Arianta BazHum ERIH Plus	—	strona WWW wydawcy, 2011–2012, artykuły pdf
141	<i>Studia z Historii Społeczno-Gospodarczej XIX i XX wieku</i>	Polska	polski kongresowe	Arianta	—	strona WWW wydawcy, 2010–2013, artykuły pdf
142	<i>Studia Żydowskie. Almanach</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	strona WWW wydawcy, 2011–2014, całe numery pdf
143	<i>Studii și articole de istorie</i>	Rumunia	rumuński	CEEOL EJL	0.00	baza CEEOL, 2013–2014, artykuły pdf; serwis SCRIBD, 2009–2012, pdf całych numerów
144	<i>Studium – revista studentilor, masteranzilor și doctoranzilor în istorie</i>	Rumunia	rumuński	DRJI CEEOL Scipio	0.03	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf; strona WWW wydawcy, 2011–2013, artykuły pdf
145	<i>Studium Revista studenților, masteranzilor și doctoranzilor în istorie Universitatea Dunărea de Jos din Galati</i>	Rumunia	rumuński	CEEOL EJL Scipio	0.03	baza CEEOL, 2012–2013, artykuły pdf; strona WWW wydawcy, 2011–2013, artykuły pdf
146	<i>Summary Historical and Archival Journal (Сумський Історико-Архівний Журнал)</i>	Ukraina	ukraiński	OAJI	0.06	strona WWW czasopisma, 2012–2013, artykuły pdf
147	<i>Századok a Magyar Történelmi Társulat</i>	Węgry	węgierski	ERIH Plus	—	strona WWW wydawcy, 2013–2014, pdf całych numerów
148	<i>Szkice Archiwalno-Historyczne</i>	Polska	polski	Arianta EJL	—	strona WWW wydawcy, 1998–2011, pdf całych numerów

1	2	3	4	5	6	7
149	<i>Szkice Podlaskie</i>	Polska	polski	Arianta BzaHum EJL	0.06	MCzR, 1986–2010, artykuły pdf
150	<i>Tartu Ülikooli Ajaloo Kõsimusi</i>	Estonia	angielski estoński	J4F EJL	0.12	strona WWW czasopisma na Open Journal Systems, 2011–2013, artykuły pdf
151	<i>Teka Komisji Historycznej OL PAN</i>	Polska	polski	Arianta	—	Czytelnia Czasopism PAN, 2011– 2013, artykuły pdf; strona WWW wydawcy, 2004–2013, artykuły pdf
152	<i>Terra Sebus. Acta Musei Sabesiensis</i>	Rumunia	angielski rumuński	DOAJ Scipio	—	strona WWW wydawcy, 2009–2013, artykuły pdf
153	<i>Theatrum historiae</i>	Czechy	czeski	ERIH Plus EJL	0.09	strona WWW wydawcy, 2006–2012, pdf całych numerów
154	<i>Történelmi Szemle (Historical Review)</i>	Węgry	węgierski	CEEOL CEJSH ERIH Plus EJL	0.10	baza CEEOL, 2012–2014, artykuły pdf
155	<i>Tuna</i>	Estonia	estoński	ERIH Plus Scopus WoS	0.06	strona WWW wydawcy, 1998–2012, pdf całych numerów
156	<i>Világtörténet (World History)</i>	Węgry	węgierski	CEEOL EJL	0.01	baza CEEOL, 2008–2014, artykuły pdf
157	<i>Wiadomości Numizmatyczne</i>	Polska	polski angielski	Arianta BazHum CEJSH EJL	0.03	Czytelnia Czasopism PAN, 2011–2012, artykuły pdf;

1	2	3	4	5	6	7
158	<i>Wrocławski Rocznik Historii Mówionej</i>	Polska	polski	Arianta BazHum CEEOL CEJSH EJL	0.00	strona WWW wydawcy, 2011–2013, artykuły pdf; baza CEEOL, 2022–2013, artykuły pdf
159	<i>Zapiski Historyczne: poświęcone historii Pomorza i krajów bałtyckich (wersja angielskojęzyczna)</i>	Polska	angielski	Arianta BazHum SHI	0.02	strona WWW czasopisma, 2010–2011, pdf całych numerów
160	<i>Zbirknik naukovih prac. Īstorĭã ta geografĭã</i>	Ukraina	ukraiński	OAJI	—	czasopismo w Open Journal Sys- tems, 2012–2013, artykuły pdf
161	<i>Zeszyty Historyczne (Paryż)</i>	Polska (druk Francja)	polski	Arianta BazHum SHI	0.06	strona WWW wydawcy, 1962–2010, artykuły pdf

Open Access in the Central European Historiography – an Information Science Perspective

Abstract

Purpose/thesis: The aim of this paper is to determine the current status of development of open access journals devoted to Central European historiography.

Approach/methods: The methodological approach taken in this study is based on searching online bibliographic databases and web search engines for information about open access journals devoted to Central European historiography. The study examines the scientific journals providing online open access to papers from at least one whole year.

Results and conclusions: Studies have shown that examined online bibliographic databases related to Central European historiography cannot be considered as complete and reliable sources of information, as they contain gaps and inaccuracies. Also Google Web Search Engine and Google Scholar do not offer complete data about full text papers on Central European historiography. The reason may be inappropriate process of publishing these papers on the Web. Studies have shown that in terms of open access initiatives related to Central European historiography the Polish online journals are playing the leading role. However in some projects this value is depreciated due to technical errors related to online publishing and not registering these journals in domain-related bibliographic databases. The access to full text papers related to Central European historiography does not result in intensive online debate or increasing number of citations. Apart from technical editing inaccuracies, the reason may be in fact that almost half of the journals in question focus on the issues of local history, which significantly reduces the potential audience. Interestingly, in many cases even publishing papers in English does not increase a number of citations.

Originality/Cognitive value: The article presents little-known to Polish historians (not even studied by the methodologists of history) but important aspects of scientific communication characteristic for this group of researchers.

Keywords

Open Access. Historiography. Bibliographic databases. Web search engines.

Dr hab. ZBIGNIEW OSIPIŃSKI – profesor UMCS, kierownik Zakładu Informatologii w Instytucie Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UMCS w Lublinie; specjalności: informatologia, historia najnowsza Polski, metodyka i jakość kształcenia. Najnowsze publikacje: The Polish historian and information revolution – dilemmas and challenges. [W:] M. Juda, A. Has-Tokarz, R. Malesa, ed., Around the Book, the Library and Information. Lublin 2014, 269–282; Europejskie czasopisma historyczne w bazach Scopus i Web of Science w kontekście oceny dorobku naukowego historyków w Polsce, Zagadnienia Informacji Naukowej – Studia Informacyjne, 2014, 2, 47–91; Tools of historian's work in a digital world, [W:] A. Sobczak, M. Cichocka, P. Frąckowiak, ed., History 2.0. Lublin 2014, 31–46.

Kontakt z autorem:

zbigniew.osinski@gmail.com

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

pl. Marii Curie-Skłodowskiej 4

20–031 Lublin